

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande
Minister
Arsim Zekaj

Föredragande
Specialsakkunnig
Josefin Walk Stenman

Justerat
Omedelbart

Nr 65

Högsta förvaltningsdomstolens begäran
om utlåtande med anledning av besvär,
Ålands konservativa förening Urd r.f.

ÅLR 2022/8223

79 S2

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt **bilaga S224E24**.

Hänvisning

Dnr 2020/03.04.04.08/2024

HFD:s begäran om utlåtande den 16.10.2024

Högsta förvaltningsdomstolen

PB 180

FI-00131 HELSINGFORS

korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Kontaktperson

Josefin Walk Stenman, telefon +358 (0)18 25000 (växeln)

josefin.walk-stenman@regeringen.ax

Ärende

Utlåtande angående inkommet besvär till HFD**Ändringssökande**

Ålands konservativa Urd. r.f.

Överklagat beslutÅlands landskapsregerings beslut **ÅLR 2022/8223 72 25.6.2024**, gällande ansökan om medel från penningautomatföreningens nettoavkastning inför verksamhetsår 2023.**Besvärskande**

I besvär av den 25 juli 2024 yrkar ändringssökanden att Ålands landskapsregerings beslut upphävs och att ärendet återförvisas för lagenlig handläggning, samt att landskapsregeringen åläggs stå för föreningens rättegångskostnader.

Grunder för besvärskande

Ändringssökanden framför i sin besvärsskrift att man ur landskapsregeringens motivering till avslaget inte kan få klart för sig på vilket sätt Ålands konservativa förening Urd. Strider mot Ålands Hållbarhetsagendas mål 2. Föreningen Ålands konservativa Urd. menar att kopplingen är alltför långsökt och oklar och att citaten i sina sammanhang inte är särskilt anmärkningsvärda. Dessutom, menar föreningen, att citaten står för skribentens (visserligen föreningens ordförandes) egna åsikter och att dessa inte bör diskvalificera hela föreningen från att bli tilldelad verksamhetsbidrag. Föreningen ser inga konflikter mellan dess verksamhet och hållbarhetsmål 2.

Föreningen framhåller att det att landskapsregeringen gjorde en utredningsbegäran inte kan menas vara till någon fördel för landskapsregeringen eftersom den var så pass diffus och inte nämnde hållbarhetsagendan.

Föreningen menar att hållbarhetsagendan missbrukas genom att den används som en slags statlig begränsning av vilka åsikter som får framföras.

Föreningen åberopar yttrandefriheten i 12 § i Finlands grundlag och menar att åsikter inte bör stå i vägen för likabehandlingsprincipen när offentliga verksamhetsstöd ska fördelas.

Bemötande

Landskapsregeringen anser att besvären ska förkastas som ogrundade.

Landskapsregeringen anser att det oberoende av utgången i ärendet inte finns skäl att tillerkänna ändringssökanden ersättning för rättegångskostnaderna.

Grunder för bemötande

1. Bakgrund

Ålands konservativa förening Urd. r.f. inkom den 11.10.2022 med ansökan om att erhålla 700 euro från penningautomatföreningens nettoavkastning för social verksamhet inför verksamhetsår 2023, enligt 3 kap 17 § i landskapsförordningen (1993:56) om Ålands penningautomatförening och dess verksamhet. Föreningen ansökte om medel för första gången. Föreningen uppger i sin ansökan att deras syfte är att erbjuda en gemenskap för personer med en modern konservativ världsbild och människosyn, samt att jobba för att dessa värderingar återfår sin plats i samhället och samhällsdebatten. Föreningen har 27 medlemmar. Föreningens mål för år 2023 är bland annat att ordna evenemang, föreläsningar och paneldebatter i angelägna ämnen, att fortsätta vara ett etablerat namn inom samhällsdebatten samt driva opinion. Föreningen vill ordna aktiviteter som medlemsmöten, medlemsträffar med diskussioner samt evenemang och paneldebatter.

Landskapsregeringen avlog ansökan enligt de grunder som framgår ur beslutet den 30.1.2023.

Föreningen överklagade det beslutet och högsta förvaltningsdomstolen (HFD) beslöt den 16.5.2024 (HFD 1422/2024) återförvisa ärendet till landskapsregeringen för ny handläggning.

Landskapsregeringen sände 26.5.2024 en utredningsbegäran till föreningen där landskapsregeringen efterfrågade kompletterande information från föreningen. Landskapsregeringen bad föreningen inkomma med förtydligande kring föreningens ståndpunkter kring jämställdhet, rasism och våld.

Den 6.6.2024 inkom föreningen med svar på utredningsbegäran där föreningen inte inkom med de begärda uppgifterna utan konstaterade endast att bevisbördan ligger på landskapsregeringen om landskapsregeringen anser att föreningens ståndpunkt beträffande jämställdhet, våld och rasism är problematisk.

Landskapsregeringen avlog därefter föreningens ansökan om penningautomatmedel den 25.6.2024.

2. Grunderna för avslaget

Vid fördelning av Penningautomatföreningens överskott sker en granskning av de föreningar som ansökt om medel. Då en ny förening ansöker om medel sker en utförlig granskning av vad föreningen ämnar bedriva för verksamhet, av föreningens policys (jämställdhet, alkohol- och drogpolicy) samt övrig information om verksamheten, som enligt PAF- principerna ska ligga till grund för beviljandet av medel.

Under granskningen av föreningens hemsida samt deras övriga sociala medier där föreningen är aktiv, framkommer att föreningens syn på bland annat jämställdhetsfrågor som inte är förenliga med målen i Ålands hållbarhets- och utvecklingsagenda. Föreningen skriver på sin hemsida bland annat att: *"feminismens angreppssätt leder också till den enögdhet som råder då våld i nära relationer diskuteras. Det är nämligen helst bara mäns våld mot kvinnor som lyfts fram. Ändå finns det ett flertal rapporter som tydligt uttrycker att våld i nära relationer är jämställt mellan könen."*

De skriver även att: *"...idag bygger hela arbetet på att våldet i nära relationer skulle ha sin grund i strukturer, normer och patriarkala män. Lösningen blir som alltid, normkritik och att attackera maskuliniteten i sig."* De skriver vidare att: *"våld inte är en jämställdhetsfråga"*.

Föreningen tar även starkt avstånd från feminism och hbtq – aktivism och genusteorier enligt uttalanden på sociala medier. Föreningen skriver också att antirasism och intersektionalitet är *"vedervärdiga idéer rakt igenom"*.

Som en del av beredningen av ärendet bad landskapsregeringen föreningen att mot bakgrund av ovanstående uppgifter inkomma med förtydligande kring sina ståndpunkter gällande jämställdhet, våld och rasism.

Föreningen inkom med ett svar som dock inte innehöll uppgift om föreningens ståndpunkt i frågorna utan föreningen uttalade endast att om landskapsregeringen anklagar eller insinuerar att föreningens ståndpunkt i dessa frågor är problematisk är bevisbördan landskapsregeringen och inte föreningens.

3. Påstående om lösryckta citat som grund för avslag

Ändringsökanden anser att föreningen inte erhållit bidrag på grund av att föreningen har "fel åsikter". Landskapsregeringen konstaterar att varje förening behandlas likvärdigt och enligt de PAF-principer (antagna den 15.9.2017) som ligger till grund för erhållande av penningautomatmedel. Ålands konservativa Urd r.f. har kontrollerats enligt samma förfarande som övriga föreningar som ansökt medel.

4. Påstående om oklarhet kring ändamålsenlighet

Landskapsregeringen skriver i sitt beslut att en av de grunder som ansökan om stöd bedöms på enligt landskapsregeringens principer om verksamhetsstöd ur penningautomatmedel är "*Hållbarhet i planering och genomförande av verksamheten för att bidra till förverkligandet av "Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland med fokus på de sju strategiska utvecklingsmålen och visionen"*". Mål 2 av de sju målen är tillit och delaktighet där det i målet bland annat ingår att diskriminering och korruption inte förekommer och att alla tar ansvar för att avskaffa alla former av fysiskt, sexuellt och verbalt våld, särskilt i nära relationer, och att likvärdigt arbete ersätts med lika lön och att jämn fördelning av det oavlönade hem- och omsorgsarbetet uppnåtts, samt att jämlikhet och jämställdhet uppnåtts.

Landskapsregeringen konstaterar i sitt beslut att de uttalanden som föreningens ordförande gjort på föreningens hemsida samt på sociala medier inte är förenliga med grunderna för Mål 2 i Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda. Landskapsregeringen konstaterar vidare att det mot bakgrund av ovanstående samt mot bakgrund av att föreningen inte förtydligat sina ståndpunkter och den ändamålsenlighetsbedömning som görs att det inte är ändamålsenligt att bevilja föreningen medel ur penningautomatföreningens avkastning för verksamhetsår 2023.

Landskapsregeringen har således tydligt motiverat varför landskapsregeringen anser att det inte är ändamålsenligt att bevilja föreningen medel.

5. Påstående om felaktigt antagande

En förening som ansöker om penningautomatföreningens medel för verksamhetsstöd bör bedriva en verksamhet som följer de PAF-principer om penningautomatföreningens avkastning som finns antagna sedan 2017. I principerna framgår att det i ansökan ska framgå hållbarhet i planering och genomförandet av verksamheten för att bidra till förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland till exempel hur föreningen arbetar med sociala frågor såsom jämställdhet.

Landskapsregeringen bad föreningen inkomma med förtydligande kring sina ståndpunkter vad gäller jämställdhet, våld och rasism i ett led att få information hur

föreningen arbetar med detta, i enlighet med de PAF-principer som finns antagna. Föreningens svar på begäran innehöll inte uppgift om föreningens ståndpunkt i frågorna. Föreningen framför först i sitt besvär att föreningen är emot våld och rasism och att föreningen anser att detta torde vara så självklart att det inte behöver utredas eller förtydligas.

Ansökningar för penningautomatmedel för den sociala sektorn är kring 40 varje år. Den totala summan föreningarna ansöker om brukar ligga kring 4,8 miljoner euro, vilket är cirka en miljon euro högre än medel som finns att fördela. Detta innebär att beredningen av ansökningarna är viktig och det innebär även att föreningar jämförs mot varandra.

I 26 § förvaltningslagen (2008:9) för Åland stadgas att *en myndighet ska se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt. Myndigheten ska i detta syfte skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras. En part ska lägga fram utredning om grunderna för sina yrkanden. Parten ska också i övrigt medverka till utredningen av ett ärende som han eller hon har inlett.*

Landskapsregeringen konstaterar att en myndighet svårligen kan förväntas avgöra ett ärende till en sökandes fördel, i de fall den sökande inte medverkat till att lämna myndigheten sådana uppgifter som är avgörande för ärendets handläggning.

6. Påståendet att beslutet kränker föreningens yttrandefrihet

Enligt 12 § i Finlands grundlag hör till yttrandefriheten rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Ålands konservativa Urd r.f. anför att det följer av 12 § i Finlands grundlag att man i olika sammanhang kan ge uttryck för åsikter av olika slag och det skall kunna ske utan repressalier.

Landskapsregeringen konstaterar att föreningen inte i förväg har hindrats att uttrycka åsikterna. Landskapsregeringen har efter att åsikterna uttryckts beaktat dem samt bristen på förtydligande gällande föreningens ståndpunkter inom ramen för den ändamålsenlighetsprövning som ligger till grund för fördelningen av PAF-medel.

Vid beviljande av bidrag måste ett visst urval göras och till grund för det tillämpas landskapsregeringens riktlinjer för fördelning av PAF-medel. Fördelningen grundar sig på en ändamålsenlighetsbedömning. Landskapsregeringens prövningsrätt är till denna del omfattande och enskilda sökande kan inte åberopa subjektiv rätt. Landskapsregeringen noterar att det är vanligt förekommande att myndigheter vid prövningen av fördelningen av penningmedel beaktar hur ansökande föreningar förhåller sig till grundläggande demokratiska principer.

Ålands utvecklings- & hållbarhetsagenda är en milstolpe i det åländska samhällets ansträngningar för en hållbar samhällsutveckling som kom i och med att Ålands lagting och Ålands landskapsregering under år 2014 gick in för en gemensam strävan mot ett fullt ut hållbart och blomstrande Åland senast år 2051. Målen i Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda grundar sig på samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter och syftar bl.a. till att främja ett demokratiskt och jämställt samhälle. Beviljande av offentliga medel till en förening vars ståndpunkter inte är förenliga med agendan skulle motarbeta de mål som formulerats i agendan samt strida mot dess syfte.

Mot bakgrund av det ovannämnda anser landskapsregeringen att det har legat inom ramen för landskapsregeringens prövningsrätt att bedöma att det mot bakgrund av uttalandena samt bristen på förtydligande gällande föreningens ståndpunkter inte är ändamålsenligt att bevilja föreningen penningmedel. Landskapsregeringen anser även att avslaget, mot bakgrund av utvecklings- och hållbarhetsagendans syften och mål, är förenligt med den förvaltningsrättsliga proportionalitetsprincipen.

Minister

Arsim Zekaj

Specialsakkunnig

Josefin Walk Stenman